

Noorse topmelker gaat prat op een zo hoog mogelijke ruwvoeropname

13.000 kilo melk per koe in tachtigjarige stal

Tijdens zijn studie diergeneeskunde leerde Konrad Norheim dat een holsteinkoe per honderd kilo lichaamsgewicht drie kilo droge stof aan voer opneemt. Inmiddels weet de Noorse melkveehouder wel beter. 'Het gemiddelde bestaat niet, holsteinkoeien kunnen veel meer vreten dan wij denken.'

tekst **Tijmen van Zessen**

Ann Norheim vult een emmer met warm water en stopt een andere emmer vol met schone uierdoeken. Ze hangt de emmers aan een haak en duwt het geheel over een rail naar de koeien. De melkleiding bevestigt ze op het deksel van de tank en terwijl ze de melkstellen over dezelfde rail naar de koeien stuurt, verschijnt er een glimlach op haar gezicht. 'Je zult misschien wel denken, je vergeet het filter. Deze melkinstallatie dateert van de tijd dat er soms nog zonder filter werd gemolken. En het gaat prima, afgelopen jaar hadden we voor de vijftiende keer op rij eersteklas melk.'

De aanbinstal van Konrad (63) en Ann (59) Norheim mag dan tachtig jaar oud zijn, het Noorse stel weet er wel de hoogste productie van Noorwegen neer te zetten. De 22 holsteinkoeien uit Sjerneroy noteren een productie van 13.000 kilo melk per koe op jaarbasis. Het vet- en eiwitgehalte ligt respectievelijk op 3,92 en 3,52 procent. Norheim schrijft de melkrijkheid van zijn veestapel toe aan het holsteinras. 'In tien tot vijftien jaar is de melkproductie met vierduizend kilo melk per koe gestegen', vertelt Konrad, terwijl hij het melkstel naar zijn favoriete koe laat glijden. De Canvasdochter

produceerde op de top van haar lactatie tachtig kilo melk per dag en noteerde de hoogste lactatieproductie van Noorwegen.

Geloof niet in het gemiddelde

Konrad Norheim is van alle markten thuis. Hij werkt als dierenarts en inseminator op de eilandengroep Sjerneroy. Voordat hij het melkveebedrijf van zijn ouders voortzette, had hij al een zalmkwekerij en een restaurant opgezet en weer doorverkocht. Maar zijn hart ligt bij de koeien. Vijftien jaar geleden kwam hij in contact met CRV, die hem verantwoordelijk maakte voor de spermadistributie van Nederlandse genetica. Het bracht hem niet alleen zijn favoriete Canvasdochter, maar ook meerdere nakomelingen van Cricket, G-Force, Paramount, Snowfever en vele anderen.

De pulsator slaat af en het touwtje van de automatische afname trekt het melkstel omhoog. Achtentwintig kilo melk geeft het display aan. De hoge productie is een samenspel van vooral voeding en genetica, zo weet Konrad. Alles staat of valt met de opname van voldoende (ruw)voer. 'Koeien hebben een "volle tank" nodig. Als dat lukt, geven ze er een volle melktank voor terug, als je snapt wat ik be-

Konrad Norheim

De topmelker van Noorwegen gelooft niet in een limiet op de ruwvoeropname van een koe. Met Nederlandse genetica verhoogde Konrad Norheim de melkproductie met duizenden kilo's per lactatie.

Aantal koeien:	22
Aantal hectare productieland:	15
Drogestofopbrengst per ha:	> 17 ton
Aantal hectare totaal:	336
Melkproductie per koe:	13.220 3,92 3,52

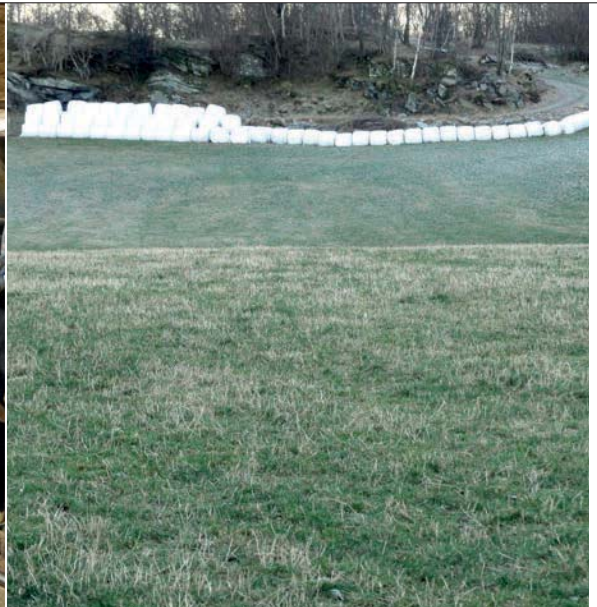
doel.' De 22 koeien van Norheim nemen een forse berg ruwvoer op. Samen met 21 oudere pinken werken ze dagelijks drie balen graskuil weg van 820 kilo per stuk. Het drogestofpercentage ligt op 32 procent en zo komt de totale ruwvoeropname neer op ruim 18 kilo droge stof per dier. Tel je de pinken mee voor 0,7 gve, dan komt de opname neer op 21,45 kilo droge stof per koe. Inclusief het krachtvoer – gemiddeld 9 kg per koe en maximaal 12 kg voor koeien die meer dan 45 kg melk produceren – komt de opname boven de dertig kilo per koe uit.

'Tijdens mijn studie diergeneeskunde leerde ik dat een holsteinkoe per honderd kilo lichaamsgewicht drie kilo droge stof aan voer opneemt', zegt Norheim. 'Maar dat is een gemiddelde. Ik heb gezien dat er geen limiet is aan de hoeveelheid voer die een koe kan verwerken, of de hoeveelheid melk die ze kan produceren. Soms

Er is geen brug naar de eilandengroep Sjerneroy, de Noorse zuivelverwerker Tina komt via de veerdienst

De entree van het bedrijf van Konrad en Ann Norheim begin januari; de torensilo's zijn niet meer in gebruik voor de ruwvoeropslag

Driemaal daags schuift Norheim het restvoer van de melkkoeien (rechts) naar de pinken (links), brok krijgen de dieren automatisch uit de groene doseerunits

De balen blijven op het perceel liggen tot aan het moment van voeren. Van drie hectare oogste Norheim 180 balen

moet je “out of the box” denken, geloof nooit in het gemiddelde.’

Pas na twee dagen krachtvoer

Het werpt de vraag op hoe Konrad en Ann de voeropname zo ver kunnen opvoeren. Terwijl Konrad de volgende koe voorbehandelt en zowel haar spenen als de uier afneemt met de warme doek, vervolgt hij: ‘We starten pas twee dagen na het afkalven met een halve kilo krachtvoer. De krachtvoercomputer doseert de krachtvoergift en werkt in twaalf weken tijd naar een maximum van twaalf kilo brok per koe per dag. Zo trainen we de drogestofopname na afkalven. Bovendien let ik op de mest en de pensvulling van de koe. Als die niet naar mijn zin zijn, dan stel ik het verhogen van de krachtvoergift nog even uit.’

Ook vóór het afkalven bereidt Konrad zijn dieren voor op een maximale ruwvoeropname. Tijdens de weken voor afkalven krijgen zowel de koeien als de drachtige vaarzen onbeperkt ruwvoer. Problemen als slepende melkziekte, leververvetting of pensverzuring zijn volgens de veterinaire geschoolde Noor allemaal te herleiden naar een ontoereikende ruwvoeropname.

Het ruwvoer dat Konrad verstrekt, bestaat voor honderd procent uit graskuil. Mais is in het Noorse klimaat zeer moeizaam te telen. Toch is de opbrengst van zijn percelen zeer verdienstelijk.

2000 millimeter neerslag

In 2015 oogste Norheim 1000 balen van 15 hectare productiegroenland, goed voor ruim 17 ton droge stof per hectare in twee of drie maaisnedes. ‘De dagen zijn hier lang tijdens het groeiseizoen en we krijgen veel vocht, in deze regio jaarlijks 2000 millimeter neerslag.’ Een ander element dat de forse groei verklaart, is de verdunning en benutting van de mest. De mestopslag is niet overdekt. Door de hoge neerslaghoeveelheid brengt Konrad 2000 kuub drijfmest op zijn land, afkomstig van slechts 22 koeien en 21 pinken.

Elke vier jaar vernieuwt de veehouder de grasmat van zijn maaipercelen. Naast de maaipercelen heeft de Noor nog 45 hectare bos en 276 hectare ruig weiland met rotsblokken. ‘Daar weiden we het vee. Ik deed het liever niet, want het kost me melk. Maar in Noorwegen is het verplicht de koeien tien weken per jaar te weiden.’ De Noor moppert er niet over. Hij weet dat hij in vergelijking met zijn collega’s in

Europa niet mag klagen. Inclusief nabetaaling kwam de melkprijs over 2015 uit op een recordbedrag van ruim zestig euro per honderd kilo melk.

Elke koe een hulpje

Terwijl Konrad het laatste melkstel over de rail laat terugglijden naar het tanklokaal, wijst hij nog naar de voergang. ‘Haal altijd eerst het restvoer weg voordat je vers voer verstrekt. Wij voeren driemaal daags en schuiven het voer van de melkkoeien dus drie keer per dag naar de tegenoverstaande pinken.’

Nadat het overgebleven voer is weggeschoven, krijgen de melkkoeien een verse baal gras, verstrekt door een boven de voergang opgehangen voerband. De band krijgt zijn aanvoer via een gat in het plafond van de stal. Doordat de stal half in een helling is gebouwd, heeft die een extra etage boven de melkkoeien. Norheim huisvest er zijn kalveren en kan er met zijn trekker de pakken gras neerzetten.

De melkstallen worden gereinigd en Konrad pakt een hooivork waarmee hij het voer van de melkkoeien opschuift naar de pinken. ‘Elke koe heeft hier haar eigen hulpje’, grinnikt hij. |

De ruwvoersilo van Konrad Norheim markeert het bedrijf

